

58 חייב עד שיפגל' וכו', שמשמע מלשון זו שבאה הברייתא להוציא בזה
 59 מדברים הרבה. מבארת הגמרא את קושייתו: **אי אמרת בשלמא**
 60 **בשתייהן ובשתייהן** – אם נאמר שכוונת הברייתא שאינו חייב עד
 61 שיפגל בשתייהם, בשתי החלות, וגם בשניהם, בשני הכבשים,
 62 והברייתא **רבי יוסי** היא שסובר שלא נתפגל אלא מה שחשב עליו,
 63 **ולאפוקי מדרבי מאיר ומדרבנן קאמי** – והברייתא באה להשמיענו
 64 שלא כדברי רבי מאיר שסובר שיש פיגול בחצי מתיר, וגם שלא
 65 כדברי חכמים החולקים על רבי יוסי וסוברים שפיגול מקצתו נתפגל
 66 כולו, **היינו דקאמר לשון 'לעולם'**, לפי שהוא ממעט גם פיגול בכבש
 67 אחד, וגם פיגול בחלה אחת, **אלא אי אמרת שברייתא זו אינה כרבי**
 68 **יוסי**, אלא כרבנן שפיגל בחלה אחת נתפגלו שתייהם, **ולאפוקי**
 69 **מדרבי מאיר** – ולא באה הברייתא למעט אלא מדברי רבי מאיר
 70 לענין פיגול בכבש אחד, **מאי לעולם**, לא היה לברייתא לומר אלא
 71 שאינו חייב עד שיפגל בשניהם.
 72 הגמרא מביאה הוכחה נוספת מברייתא שמודה רבי יוסי שאם פיגול
 73 בירך ימין נתפגל של שמאל; **ועוד, דהא אמר רב אשי, תא שמע**
 74 **ראיה שמחשבת פיגול במקצת מועיל לפגול הכל**, ממנה ששינוי
 75 בתורת כהנים (צ"ב פ"ה) לענין פיגול בפרים ושעירים הנשרפים, שמוזם
 76 מדמם על הפרוכת בפנים, ומקטירים את אימוריהם על המזבח בחוץ.
 77 וכך שינוי, **רבי אלעזר ואמר משום רבי יוסי, פיגול בדרך הנעשה**
 78 **בחוץ**, בעודה שהיא מחוץ להיכל, כלומר שמחשבת הפיגול הייתה
 79 בשעת עבודה הנעשית בעזרה, וחייב על דבר שעשייתה הוא בעזרה,
 80 רק באופן זה הועילה מחשבתו ופיגול. אבל אם פיגול בדרך הנעשה
 81 בפנים, **לא פיגול**. ומבארת הברייתא: **ביצה, היה עומד בחוץ,**
 82 **בעזרה, ושוחט את הפר או השעיר, ואמר הריני שוחט על מנת**
 83 **להזות מדמו בפנים על הפרוכת למחר חוץ לזמנו, לא פיגול**. לפי
 84 **שמחשבה בחוץ בדרך הנעשה בפנים הוא**, שההזאה בפנים היא
 85 נעשית, ומחשבה בשעת עבודת חוץ אינה פוסלת אם חשב על עבודת
 86 פנים. וכן אם היה עומד בפנים, והזהו. ובשעת ההואה **אמר, הריני**
 87 **מזה על מנת להקטיר אימורין למחר, וכן אם אמר על מנת לשפוך**
 88 **את השיריים למחר, לא פיגול**. לפי שמחשבה בפנים, בדרך הנעשה
 89 בחוץ הוא. אבל אם היה עומד בחוץ ושחט, **ואמר הריני שוחט על**
 90 **מנת לשפוך שיריים למחר, וכן אם אמר על מנת להקטיר את**
 91 **האימורין למחר, פיגול**. מפני שמחשבה בחוץ בדרך הנעשה בחוץ
 92 הוא.
 93 מברר רב אשי: מה שאמרו שאם חשב לשפוך שיריים הרי זה פיגול,
 94 **לאפיגולי מאי** – לענין מה אמרו שהוא פיגול, כלומר איזה דבר
 95 נתפגל בקרבן שאם יאכלהו חייב כרת, **אלימא לאפיגולי דם**, לענין
 96 שאם יאכל מן הדם יתחייב כרת משום פיגול. אי אפשר לומר כן,
 97 שהרי **דם מי מיפגל** – האם יש פיגול בדם, ונתנן במשנה (ובחים מב'),
 98 **אלו דברים שאין תיבין עליהן כרת באכילתם משום פיגול**, שאין
 99 דין פיגול אלא בדבר שיש לו מתיר אחר, או למזבח או לבהמה, אבל
 100 בדברים שאין להם מתירים אחרים אין בהם פיגול. ואלו הן הדברים
 101 שאין להם מתירים, הקומץ של המנחה, כגון שקמץ את המנחה על
 102 מנת לאכול השיריים לאחר זמנו, שהקומץ עצמו אינו נעשה פיגול,
 103 להתחייב כרת על אכילתו. כיון שאין דבר אחר המתירו, אלא הוא
 104 מתיר את שיירי המנחה לאכילה. וכן הלבונה של המנחה, אינה
 105 נעשית פיגול. לפי שאין דבר אחר מתירה להקטרה. אלא בהקטרתה
 106 היא מתירה ביחד עם הקומץ את שיירי המנחה לאכילה. והקמוררה,
 107 שהיה הכהן מקריב קטורת הסמים בכל יום, בוקר וערב. ואם חישב
 108 בשעת הולכת הקטורת, להקטיר לאחר זמנו, אינו פיגול. ומנחת
 109 כהנים, היא מנחה שכהנים מתנדבים, שאינה נקמצת, ואין נאכל
 110 ממנה כלום, אלא נקטרת כולה. ומנחת נסכים, היא מנחת סולת,
 111 שמביאה המתנדב להביא קרבן נסכים שהם יין ושמן. ומנחת כהן
 112 משיית, הם שתיים עשרה חלות שמביאה כהן גדול בכל יום, ונקראים
 113 חבית, כהן גדול, לפי שנעשים במחבת, ומקריב בכל יום, ונקראים
 114 ומחציתם בערב. ונקטרים כולם. והדם של קרבנות, שאם חשב

1 **אלא אי אמרת** שגם ירך ימין וירך שמאל, שאף שמוגף אחד הם
 2 באים, **הרי גופי ניהו** – חשובים הם כשני גופים, ואם פיגול באחת
 3 לא נתפגל השני, **מי מיצטרפי** – האם יתכן לומר שיצטרפו שתי
 4 חצאי היותים משתי החלות לכזית, רק על ידי מחשבתו, והרי אפילו
 5 אם גוף אחד ממש הם, הרי הם כשני גופים. ואם נתפגל אחד מהם לא
 6 נתפגל השני. אלא בהכרח מודה רבי יוסי בירך ימין וירך שמאל שהם
 7 גוף אחד, ואם פיגול באחד נתפגל גם השני, ולכך מועילה מחשבה
 8 לצרף גם בשתי חלות, להעשות כגוף אחד, ושלא כדברי רב הונא.
 9 דוחה הגמרא: אין להוכיח מברייתא זו לדעת רבי יוסי, לפי שיש לומר
 10 שאינה כדעתו. ובאמת יש לומר שלדעת רבי יוסי פיגול בירך ימין לא
 11 נתפגל של שמאל, ואכן לדעתו לא יצטרפו שתי החלות לכזית. ומה
 12 שהקשה רב נחמן **הא מני**. יש לומר, שכדעת **רבי היא**. ואין הנידון
 13 בברייתא מתי נתפגלו שתי החלות ומתי לא נתפגלה אלא אחת, אלא
 14 הנידון הוא אם שתי עבודות מצטרפות לכזית. **דתניא, השוחט את**
 15 **הכבש האחד משני כבשי עצרת**, על מנת לאכול חצי זית מחלה זו
 16 – מאחת מהחלות למחר. וכמו כן שחט את **הבירי** – הכבש השני,
 17 על מנת לאכול חצי זית מחלה זו – מהחלה השנייה למחר, **רבי**
 18 **אומר, אומר אני שזה כשר** – שהקרבן כשר, ומותר להקריב את
 19 אימורי הכבשים ולאכול הבשר. כיון שלא חישב אלא על חצי כזית
 20 ובחצי מתיר. מדייקת הגמרא מדברי רבי: **מצמא** שהכשיר רבי, הוא
 21 רק מפני דאמר – שבשחיטת כבש אחד חישב רק על חצי אחד, וכן
 22 בשחיטת הכבש השני חשב רק על החצי השני. אבל אם בשחיטת
 23 שני הכבשים **אמר** במחשבתו שיאכל **כזית משתייהן** – משתי
 24 החלות, למחר, הרי זה **מצטרף** לכזית, מפני שצירפם במחשבתו,
 25 ופיגול הוא. והרי זה כמו שאמרו בברייתא שעל ידי מחשבה
 26 מצטרפים שני חצאי זיתים משתי חלות לכזית. ואם כן יש לומר
 27 שהברייתא כדעת רבי היא.
 28 מקשה הגמרא: שאמנם תירצנו שהברייתא אינה כדעת רבי יוסי,
 29 אלא כדעת רבי. ועדיין יש להקשות, **רבי אליבא דמאן** – כדעת מי
 30 מהתנאים בענין פיגול במקצת הקרבן אם נתפגל כולו, שנה רבי את
 31 הברייתא שאמרה שלעולם אין חייב על שתיהם עד שיחשוב על כזית
 32 משתייהם. **אי אליבא דרבנן** אמר כן, אי אפשר לומר כן, שהרי
 33 לדעתם **אפילו** אם לא חישב אלא **כזית מזה**, נמי נתפגלו שתייהם,
 34 ובברייתא אמרו שאינו חייב עד שיחשוב על שתיהם. **ואי אליבא**
 35 **דרבי יוסי** שסובר שלא נתפגל השני עד שיחשוב עליו בפירושו. אם
 36 כן **הדרא קושיין לדוכתיה**, שמוכח שלדעת רבי יוסי פיגול בירך ימין
 37 נתפגל של שמאל, שלכך מועילה מחשבתו לצרף שתי החלות
 38 לכזית. ושוב קשה על דברי רב הונא, שאמר שלדעת רבי יוסי פיגול
 39 בשל ימין לא נתפגל של שמאל.
 40 דוחה הגמרא: **לעולם יש לומר שרבי שנה ברייתא זו אליבא דרבנן**
 41 שסוברים שאם פיגול באחת נתפגלה גם השנייה. ומה שקשה לפי זה
 42 מה שאמרו בברייתא שלעולם אינו חייב עד שיפגל בשתייהן, ולא
 43 לדעת חכמים די שיפגל באחת, יש לשנות את הגירסא בברייתא, **ולא**
 44 **תימא** כדברי הברייתא שאינו חייב עד שיפגל בשתייהן – בשתי
 45 החלות, **אלא אימא**, שלעולם אינו חייב עד שיפגל [בשתייהן] – בשני
 46 הכבשים, שצריך שיחשב את מחשבת הפיגול בשעת שחיטת שני
 47 הכבשים, לפי ששני הכבשים מתירים הם את הלחם, ואין חייב כרת
 48 כשחישב רק בשחיטת אחד מן הכבשים, כיון שכל אחד מהכבשים
 49 חצי מתיר הוא, ואין פיגול עד שיפגל בעבודת כל המתיר. וכאשר
 50 חישב בשחיטת שני הכבשים, אזי לענין החלות, **אפילו** אם לא פיגול
 51 אלא **כזית מזה** נתפגלו שתייהם. והחידוש במה שאמרו שאינו חייב
 52 עד שיפגל בשני הכבשים, הוא **לאפוקי מדרבי מאיר דאמר** (להלן טו.)
 53 **מפלין פחצי מתיר**, שלדבריו אף אם חישב בשעת שחיטת אחד מן
 54 הכבשים פיגול הוא, **קא משמע לן דלא**, אלא כדעת חכמים שאינו
 55 פיגול, עד שיפגל בכל המתיר.
 56 מקשה הגמרא: **אי הוי** – אם דברי הברייתא לא באו אלא
 57 להשמיענו שלא כרבי מאיר, **מאי** – מהו הלשון שאמרו **לעולם** אינו

קפא

כַּל־עוֹבֵר: לֹא וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלְלוּ הַנְּשֻׁמָה הַיְתָה כְּגֹן־עֵדֶן וְהָעָרִים הַחֲרוֹבוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת וְהַנְּהַרְסוֹת בְּצוּרוֹת יִשְׁבוּ: לוֹ וַיִּדְעוּ הַגּוֹזִים אֲשֶׁר יִשְׁאָרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנִיתִי הַנְּהַרְסוֹת נִטְעַתִּי הַנְּשֻׁמָה אֲנִי יְהוָה דִּבְרַתִּי וְעִשִׂיתִי:

לאחר שמסיים ההפטרה יאמר המפטיר ברכות אלו

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים, צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, שְׁכַל דִּבְרָיו אֵמֶת וְצַדִּיק: נְאֻמָּן, אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדָבַר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲזֵר לֹא יֵשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל מִלְּךְ נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל דִּבְרָיו: רַחֵם, עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיִּינוּ, וְלַעֲלוּבֵת נַפְשׁ תּוֹשִׁיעַ וְתִשְׁמַח בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי. מְשַׁמַּח צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ:

שְׁמַחְנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיא עֲבָדְךָ, וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֲךָ, בְּמַהֲרָה יָבוֹא וַיְגַל לַפְּנּוּ, עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר, וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אַחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קִדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ, שְׁלֹא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי, מִגֵּן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה, שְׁנַתַּת לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקִדְשָׁה וְלִמְנוּחָה, לְכָבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת. עַל הַכֹּל, יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ, וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

המשך ביאור למס' מנחות ליום רביעי עמ' א

14 אַת הַמְּנַחָה עַל מִנַּת לְאֲכֹל אֶת שְׂרִיף לַמַּחַר, אוֹ עַל מִנַּת לְהַקְטִיר
15 אֶת קוֹמְצָה לְמַחַר, מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי בְּזוֹ, שְׁפִיגַל וְחִיבִין עָלָיו בְּרַת.
16 וּמְבַר רַבִּינָא: מַה שֶּׁאָמַר הַתַּנָּא שֶׁאֵם חֲשַׁב לְהַקְטִיר קוֹמְצָה לַמַּחַר
17 פִּיגּוּל הוּא, לְאִיִּפְגּוּלֵי מָאִי - לַעֲנִין מַה אָמְרוּ שְׁפִיגּוּל הוּא וְחִיבִים
18 כָּרַת עַל אֲכִילתוֹ, אִילִימָא לְאִיִּפְגּוּלֵי קוֹמִין - לַעֲנִין הַקּוֹמֵץ עֲצֵמוֹ
19 שֶׁנִּתְפַּגֵּל, אִי אִפְשֵׁר לִזְמַר כֵּן, שְׁהָרִי וְכִי קוֹמִין מִי מִיִּפְגַּל - הָאֵם
20 הַקּוֹמֵץ עֲצֵמוֹ נַעֲשֶׂה פִּיגּוּל לְהַתְחַיֵּב כָּרַת עַל אֲכִילתוֹ, וְהָתֵנּן בְּמִשְׁנֵה
21 (וּבְחִים מִבֵּי), אֵלּוֹ דְּבָרִים שְׂאִין חִיבִין עָלֵיהֶן - עַל אֲכִילתוֹ, כָּרַת מִשּׁוֹם
22 פִּיגּוּל, הַקּוֹמִין כּוֹ, מִפּוֹרֵשׁ אֵם כֵּן שֶׁהַקּוֹמֵץ אֵינוֹ מִתְפַּגֵּל. אֵלּא
23 שְׂשִׁיטָא לְאִיִּפְגּוּלֵי שִׁירִים - לַעֲנִין שִׁירֵי הַמְּנַחָה אָמְרוּ כֵּן שֶׁנִּתְפַּגְלוּ.
24 וּמוֹכִיחַ אֵם כֵּן רַבִּינָא, הַשְׂתָּא - מַעֲתָה יֵשׁ לְלַמּוֹד בְּקַל וְחוֹמֵר, שְׁפִיגַל
25 בִּירֵךְ יִמִּין נִתְפַּגֵּל שֶׁל שְׂמָאל. שְׁהָרִי וְכַהֲרִי הָתֵם - שֵׁם בְּמִשְׁנֵה לַעֲנִין
26 פִּיגַל בְּקוֹמֵץ, דְּלֹא חֲשִׁיב בְּהוּ בְּשִׁירִים גּוֹפִיָה - שֶׁלֹּא חֲשַׁב עַל
27 הַשִּׁירִים עֲצֵמוֹ,

1 מחשבת פיגול בשעת עבודה, לאכול הבשר חוץ לזמנו, הדם עצמו
2 לא נעשה פיגול, לפי שאין לו מתירים אחרים, אלא הוא עצמו מתיר
3 את הבשר באכילה, ואת האימורים להקטרה. ואם כן לא לענין הדם
4 אמרו שפיגול הוא.
5 אֵלּא שְׂשִׁיטָא, לְאִיִּפְגּוּלֵי - לַעֲנִין שֶׁנִּתְפַּגֵּל הַבֶּשֶׂר. וּמִכָּאן מוֹכִיחַ רַב
6 אֲשֵׁי, הַשְׂתָּא - מַעֲתָה יֵשׁ לְלַמּוֹד בְּקַל וְחוֹמֵר, וְכַהֲרִי הָתֵם - בְּבִרְיֵיתָא
7 לַעֲנִין פִּיגַל בְּשִׁירִים, שֶׁשָּׁחַט עַל מִנַּת לְשִׁפּוֹךְ שִׁירִים לַמַּחַר, דְּלֹא
8 חֲשִׁיב בֵּיהּ בְּבֶשֶׂר גּוֹפִיָה - שֶׁלֹּא חִישַׁב עַל הַבֶּשֶׂר כֹּלל, אֵמֵר רַבִּי יוֹסִי
9 מִיִּפְגַּל הַבֶּשֶׂר, הָכֵא דְּחֲשִׁיב בֵּיהּ בְּזִבְחָה גּוֹפִיָה, בְּשֵׁתֵי יְרִיכוֹת, שְׁחִישַׁב
10 מִחֲשַׁבְתּוֹ פִּיגּוּל עַל בֶּשֶׂר הַקָּרֵבן עֲצֵמוֹ, לֹא כָּל שְׁכֵן דְּפִיגַל - שְׁכִינָן
11 שְׁפִיגַל בְּרִדְךָ יָמִין, פִּיגַל בְּרִדְךָ שְׂמָאל - יִתְפַּגֵּל גַּם יָרֵךְ שְׂמָאל.
12 מְבִיאָה הַגְּמָרָא הוֹכַחָה נוֹסֶפֶת מְבִרְיֵיתָא שֶׁלֹּא כְּדַבְרֵי רַב הוֹנָא: וְעוֹד,
13 הָאֵמֵר רַבִּינָא, תָּא שְׁמַע רַאִיָּה מִמָּה שֶׁשֵּׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵה (לְעִיל יג), הַקּוֹמֵץ

מתיירה, ואינה אלא לצורך זריקה. ואיכא דאמרי דהנך – העבודות הללו, שחיטה וזריקה, דמרחקן – שרוקים הם אחד מחבירו, שהשחיטה בתחילה והזריקה בסוף, מצטרפים, וכל שכן הני, קבלה והולכה דמקרבן – שקרובים הם זה לזה, שההולכה תיכף אחר הקבלה היא, ודאי שיצטרפו, אף שאינם מתירים. הגמרא מקשה על עיקר דברי הברייתא שמחשבה בשתי עבודות מצטרפות לכזית. מקשה הגמרא: איני, והא הני לוי בברייתא, ארבע עבודות, אין כל אחת ואחת מהם מצטרפות לפיגול, והם, שחיטה וזריקה קבלה והולכה. מותרת הגמרא: אמר רבא, לא קשיא, הא – ברייתא זו ששנה לוי שאין עבודות מצטרפות, דעת רבי היא, והא – והברייתא הראשונה שאמרה שמצטרפות, דעת רבנן היא. דתניא בברייתא לענין שני כבשי עצרת, הבאים עם שתי הלחם, השוחט את הכבש האחד, על מנת לאכול חצי זית מחלה זו למחר, וכן שחט את הכבש השני, על מנת לאכול חצי זית מחלה זו – מהחלה השניה, למחר, רבי אומר, אומר אני שזה – הקרבן כשר. וכשם שסובר רבי שמחשבה בשחיתת שני הכבשים אינה מצטרפת לכזית, כך סובר לענין שתי עבודות בקרבן אחד, שאינם מצטרפים לכזית. מקשה אביי: אמר ליה אבוי לרבא, אימר דשמעת ליה לרבי שסובר שאין מצטרפים שני חצאי זיתים לפגול, הוא רק כשכל מחשבה היתה בחצי מתיר, וחשב רק על חצי אכילה, וכגון כבשי עצרת שכל כבש הוא חצי מתיר, ואף מחשבת האכילה היתה על חצי אכילה, אבל כשחשב בפולו מתיר – בשעת עבודת מתיר שלם, וחשב על חצי אכילה, מי שמעת ליה שגם בזה סובר הוא שאינו פיגול, והרי יש לומר שהטעם שהכשיר רבי הוא מפני שלדעתו אין מפגלין בחצי מתיר, וכל כבש חצי מתיר הוא, ולכן אינם מצטרפים, אבל אם חישב בשחיטה וזריקה, שכל אחת מהם מתיר שלם הוא, שהשחיטה מתרת את הדם, והזריקה מתרת את הבשר, יתכן שמודה רבי שמצטרפים לכזית. מיישבת הגמרא: אמר ליה רבא בר רב הונן לאביי, ואי את ליה לרבי – ואם כדברין, שרבי מודה בפולו מתיר וחצי אכילה שפיגול הוא, אם כן היה לו לגזור גם בחצי מתיר וחצי אכילה, שהקרבן יהיה פסול, אטו פולו מתיר וחצי אכילה, שבוה יש חיוב כרת. ומכיון שאמר רבי שהקרבן כשר, על כרחך סובר הוא, שגם בחישוב בשני מתירים שלמים על חצי אכילה אינו פיגול. מוכיחה הגמרא כסברא זו שהיה לו לרבי לגזור: דהא מצינו שרבי יוסי גזר לפסול במחשבה שאינה פיגול, משום דבר אחר שהוא פיגול, ומצינו שגם רבנן גזרי. מבארת הגמרא: רבי יוסי גזר, דתנן במשנה (לעיל ג) הקומץ את המנחה על מנת להקטירה לבונה למחר, רבי יוסי אומר פסול ואין בו כרת, והקמים אומרים פיגול, והיבין עליה כרת. הרי שלדעת רבי יוסי, אף בדבר שאינו פיגול, משום שסובר הוא שאין מתיר מפגל את המתיר, הקרבן פסול. ומצינו שרבנן נמי גזרי, דתנן במשנה להלן (טו) פיגול בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ, רבי מאיר אומר פיגול הוא, והיבין עליו כרת, לפי שמפגלים בחצי מתיר. והקמים אומרים אין בו כרת, עד שיפגל ככל המתיר. ומשמע שרק כרת אין בו, אבל מודים הם שהקרבן פסול. והטעם, מפני שגזרו על חצי מתיר משום מתיר שלם. ואם כן, מדברי רבי שאמר בברייתא שמחשבת חצי מתיר וחצי אכילה כשר, מוכח שלדעתו, גם במתיר שלם וחצי אכילה, אינו פיגול. שאם לא כן היה לו לגזור לפסול בחצי מתיר. דוחה הגמרא: אמר ליה אביי לרבא בר רב חנן, הכי השתא – וכי כך נראה בעיניך עתה להשוות הנידונים, הרי בשלמא התם – בנידון של המנחה לעיל (ג) מובן שגזר רבי יוסי לפסול בחישוב על קומץ דלבונה – הקטרת הלבונה, ואף שאינו פיגול, אטו קומץ דמנחה, שמודה בה רבי יוסי, שאם חישב להקטיר הקומץ של סולת המנחה למחר, שהוא פיגול, שהרי דומים שניהם, וסברא יש לדבר לגזור זה משום זה. וכמו כן מובנים כל הגזירות שגזרו רבנן, במשנה להלן (טו).

אף על פי כן, מיישגלי השיריים. הכא, בשתי יריכות, דחשיב בהו בוביחה גופיה – שחשב מחשבת פיגול על בשר הזבח עצמו, לא כל שכן שיתפגל כל הבשר, וגם ירך שמאל. מסקנת הגמרא בטעמו של רבי יוסי: אלא אמר רבי יוחנן, באמת מודה רבי יוסי לגבי שתי יריכות, שאם פיגול באחת נתפגלה חברתה. כיון שגוף אחד הוא. ושלא כדברי רב הונא. ובישוב הסתירה בדברי רבי יוסי לענין שתי חלות הבאים עם כבשי העצרת, אם הם כגוף אחד או לא. מבארת הגמרא: היינו טעמא דרבי יוסי, שמצינו שהקטוב עשאן – החשיבם לשתי החלות של עצרת כגוף אחד, ומצינו גם שהקטוב עשאן – החשיבם כשני גופין. ומבארת הגמרא: עשאן הכתוב גוף אחד, לענין זה דמעבדי אהרן, שאין חלה אחת כשירה בלא חברתה, שנאמר (ויקרא כג טז) ממושבתיכם תביאו לחם תנפפה שתיים שני עשרים סלת תהינה חמץ תאפינה בפורים לה, ומשמע שתיים ולא אחת. וכיון שנאמר 'תהינה' אין הויה אלא לשון עיכוב. ואותו הכתוב עצמו עשאן אף כשני גופין, בכך דאמר רחמנא – שקראם שתיים, לענין זה דהא לחודה עבידא, והא לחודה עבידא – שצריך לעשות את לישתה ועריכתה של כל אחת מהחלות בפני עצמה. ולכן, אם ערבניהו במחשבתו, שחשב לאכול משניהם כזית, מתערבין ומצטרפים כאילו גוף אחד הם, מפני דהקטוב עשאן גוף אחד. ואם פליגינהו – חילקם במחשבתו, שחשב מחשבת פיגול רק על אחת מהם, מיישגלי – מתחלקים הם להיות כשני גופים, ולא נתפגל השניה. לפי דהקטוב עשאן שני גופין. הגמרא דנה רבי יוסי אם נתפגלה השניה, או גם בשאר מנחות. מסתפקת הגמרא: קצי רבי יוחנן, פיגול בלחמי תודה, שהמביא קרבן תודה, מביא עם הקרבן ארבעים לחמים, ומחולקים הם לארבעה מינים, עשרה של חמץ, ושלישים של מצה, שהם עשרה חלות, עשרה רקיקין, ועשרה רבוכה. ובשעת הקרבת הקרבן חישב לאכול מין אחד מהם חוץ לזמנו. מהו, האם גם בזה סובר רבי יוסי שלא נתפגלו כולם, או שמא מודה רבי יוסי בזה שנתפגלו כולם, לפי שקרבן אחד שהוא קרבן התודה, מתיר את כולם, הרי הם כגוף אחד. וכמו כן נסתפק רבי יוחנן, כשפיגול במנחת מאפה תורה, שמתנדב אדם להביא מנחת מאפה תורה, שהיא עשר חלות, ויכול להביאם או רקיקין או חלות, ולדעת רבי שמעון (להלן טז) יכול להביא גם מחצה רקיקין ומחצה חלות. ולדעה זו נסתפק רבי יוחנן כשפיגול במין אחד מהם, מהו – האם לדעת רבי יוסי, לא נתפגל המין השני, או שמא מודה רבי יוסי בזה, שנתפגל הכל, כיון שקומץ אחד לשניהם, הרי הם כגוף אחד. פושטת הגמרא: תנא ליה רב תחילפא מפערבא לרבי יוחנן, ברייתא שאמרו בה בפירוש לדעת רבי יוסי, וכן אתה אומר בלחמי תודה, וכן אתה אומר במנחת מאפה, שאם פיגול במין אחד, לא נתפגל אלא מין זה בלבד. לאחר שנתבאר בסוגיא לעיל דין פיגול בחלק מהקרבן אם נתפגל כולו, והביאו את דברי הברייתא לגבי מחשבת פיגול בשני כבשי עצרת, על שתי החלות, אם מצטרפים הם לכזית, דנה הגמרא אם שתי מחשבות פיגול בשתי עבודות מצטרפות לשיעור כזית: תנו רבנן בתוספתא (ובחס פ"ב ה"ד), לענין כל הקרבנות, שמחשבת פיגול אינה אלא אם חישב על אכילת כזית, לפי שפחות מכזית אינה בכלל אכילה. שאם בשעת שחיטה חישב לאכול מבשר הקרבן, חצי זית למחר, ובשעת זריקה חישב לאכול עוד חצי זית למחר, הרי זה פיגול. מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין. הגמרא מבררת אם רק שחיטה וזריקה מצטרפים, או גם שאר עבודות: איכא דאמרי, שחיטה וזריקה, דתרווייהו מתיירין הם, שהשחיטה מקדשת את הדם, וקידוש הרי הוא כזית, והזריקה מתירה את הבשר באכילה, ואת האימורים להקטרה, אין, מצטרפים הם לשיעור כזית. אבל קבלה והולכה, לא מצטרפים, אם חישב בשעת קבלה לאכול חצי זית למחר, ובשעת הולכה חישב על עוד חצי זית, לא יצטרפו לפיגול, לפי שאינם מתירים, שקבלה אינה

או באחד מן הסדרים, משנתינו מבארת את הדין כשנטמא אחד מהם.
 נטמאת אחת מן החלות של שתי הלחם, או אחד מן הפדרים של
 לחם הפנים, רבי יהודה אומר, שניהם – הטמא וטהור, יצאו לבית
 השריפה כדין קדשים שנפסלו, שהלכה היא שאין קרבן ציבור
 חלוק, אלא אם נפסל חלק ממנו נפסל כולו, ולכן אף אלו שלא
 נטמאו יוצאים לבית השריפה. והקמים חולקים ואומרים, הטמא
 בלבד נפסל פטומאתו ויוצא לבית השריפה, והטהור אינו נפסל
 אלא יאכל בטהרה לכהנים.

גמרא

הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו רבי יהודה ורבנן: אמר רבי
 אלעזר, המחלוקת שנחלקו במשנתינו, אינה אלא כשנטמאו לפני
 וריקה – החלה לפני וריקת דם הכבשים המתירה את שתי הלחם,
 והסדר לפני הקטרת הבויכין המתירה את לחם הפנים, ששוב אין
 הוריקה והקטרת הבויכין מועילות להתיר את הטמא, ולכן סבר רבי
 יהודה שאינן מועילות גם לחלק הטהור, אכל כשנטמאו לאחר
 וריקה או הקטרת הבויכין, שכבר הותר הכל בוריקה כשירה, לרבי
 תכל רק הטמא נפסל פטומאתו ויוצא לבית השריפה, והטהור אינו
 נפסל מחמת טומאה זו אלא יאכל לכהנים.
 הגמרא מבארת במה נחלקו כשנטמאו לפני וריקה. שואלת הגמרא:
 וכשנטמאו לפני וריקה פליגי – במה נחלקו רבי יהודה שפסל
 גם את הטהור, ורבנן שהכשירוהו. אמר רב פפא, בציין מרצה על
 אכילות קא מיפליגי – נחלקו אם הציץ מרצה (מכשיר) את וריקת
 הדם כשנטמאו חלקי הקרבן שמצוה לאכלם, כשם שמכשיר את
 הוריקה כשנטמא מן העולים על המזבח כגון דם וקומץ, כאילו לא
 נטמאו, או שרק על העולים על המזבח הציץ מרצה, אבל על
 הנאכלים אין הציץ מרצה.

שפסלו בפיגל בקומץ בלבד, או בלבונה בלבד, כיון דגורי פיגל
 בקומץ בלבד, אטו קומץ דמנחת חומיא, שדומה לו שאין בו לבונה
 כלל. ומתיר שלם הוא. ועל לבונה גזרו אטו לבונה של לחם הפנים
 הנפלא בשני בויכין, ואין עמה קומץ, שמתיר שלם היא, ופיגול גמור
 הוא. ובשני כבשים של עצרת, נמי גזרו, בחשב בשחיטת כבש אחד,
 אטו חישוב גם בכבש חבירו, שפיגל בכל המתיר. וכן בבזיכי לחם
 הפנים, גזרו, בחישוב על פוך אחד, אטו חישוב גם על פוך חבירו,
 שפיגול בכל המתיר הוא. אלא הקא לענין חישוב בשחיטת כבש אחד
 על חצי אכילה, מי איקא חצי מתיר ונחצי אכילה בעלמא – במקום
 אחר הדומה לזה שפיגול הוא. דליקום וליגור – שנקום ונגזור לפסול
 בזה. ומשום חישוב בכל המתיר אין לגזור, לפי שאינו דומה מחשבה
 בחצי מתיר, למחשבה במתיר שלם.

מוסיפה הגמרא: הכי נמי מסתברא, דמעמא דרבנן משום הכי
 הוא, משום שמצינו פיגול בדבר הדומה לו, דקתני סיפא – שאחר
 שהביאו את מחלוקתם של חכמים עם רבי מאיר, לענין פיגול בחצי
 מתיר, אמרו (להלן טו), ומזדים חכמים לרבי מאיר, במנחת חומיא
 ומנחת קנאות, שאין בהם לבונה, שאם פיגל בקומץ, שפיגול הוא,
 ותיבין עליו קרת. מפני שתקומץ הוא המתיר. ויש לשאול, הא
 למה לי למיתנא כלל – מדוע הוצרך התנא של המשנה לכתוב זאת,
 והרי פשימא שפיגול הוא, שהרי מי איקא מתיר אחרניא לבד
 מהקומץ, והרי ודאי מתיר שלם הוא, ופשוט שהוא פיגול, אלא לאו
 הא קא משמע לו, דמעמא דקומץ שפסלו בו, משום דאיקא קומץ
 דמנחת חומיא שהוא פיגול. דמי ליה – שדומה הוא לקומץ שאינו
 אלא חצי מתיר, ולכך גזרו זה משום זה.

משנה

לאחר שנתבאר במשנה הקודמת מהו הדין כשפיגל באחת מן החלות

גמרא

תורת שלמיו, שהלשון 'על זבח' משמע שהלחמים נקבעו לתודה
 בשחיטת הזבח, ואף כאן נקבעו הנסכים לזבח, וכיון שהוקבעו, אין
 יכולים להקרב עד שיתירם דם הזבח, ואם כן יש להם מתירים. אבל
 רבנן סברו שאפשר לשנותם תמיד לזבח אחר, ואף לאחר שנשחט
 הזבח.
 הגמרא מביאה שנחלקו רבי מאיר ורבנן גם בלוג שמן של מצורע:
 תנו רבנן בברייתא, לוג שמן של מצורע, שמביאו עם קרבנות
 כפרתו, תיבין עליו כרת משום פיגול, כלומר, ראויים להיות חייבים
 עליו כרת משום פיגול, אם יחשוב לאכול משייריו לאחר זמנו, מפני
 שדם האשם הניתן על בהונות המצורע, מתירו לשמן להינתן
 לבהונות, ואם כן יש מתירים לשמן, ויש בו פיגול, דברי רבי מאיר.
 אמרו לו חכמים לרבי מאיר, והלא אדם מביא אשמו היום, ולונו
 אפילו מייבן (מעטתו) ועד עשרה ימים אחרי כן, ומוכח שנחשב
 השמן לקרבן בפני עצמו, ואינו נותר על ידי דם האשם.
 אמר להו, אף אני לא אמרת, אלא רק בשמן הקא עם האשם,
 שאף שאין חיוב להביאו עם האשם, אך כשבא עם האשם, דם האשם
 מתירו להינתן על הבהונות, ולכן אם פיגל בשמן הרי הוא מפוגל.
 אמרו לו, אף כשהביא את השמן עם האשם, הרי אפשר לשנותו
 לאשם של מצורע אחר, ומוכח שאף כשבא עם האשם, נחשב הוא
 לקרבן בפני עצמו ואין דם הזבח מתירו, ואם כן אי אפשר לפגל בו.
 הגמרא מבארת שלרבי מאיר אי אפשר לשנות את השמן: אמר רבא,
 קפבר רבי מאיר, הויקבעו בשחיטה – בשחיטת האשם נקבע השמן
 לאשם של המצורע הזה, בלחמי תודה שהוקבעו לתודה בשחיטתה,
 וכיון שהוקבעו, אין לו היתר לבהונות אלא על ידי דם האשם, ואם כן
 יש לו מתירין ויש בו פיגול.

פיגול שייך רק בדבר שדבר אחר מתיר אותו, כגון אימורים הניתרים
 להקטרה על ידי וריקת דם הקרבן, ועל כן אם פיגל בהם בשעת
 עבודת הקרבן, חל הפיגול. במשנתינו מבואר דעת רבי מאיר, שהזבח
 מפגל את הנסכים. הגמרא מביאה שרבנן חלקו עליו בברייתא, וסברו
 שנסכים אין להם מתירים ואין בהם פיגול: תנו רבנן בברייתא, נסכי
 בהמה – נסכים הבאים עם קרבנות, תיבין עליהן כרת משום פיגול,
 כלומר, ראויים להיות חייבים עליהם כרת אם פיגל בהם, מפני שדם
 הבהמה מתירין לקרבן, וקודם לכן אי אפשר להקריבם, וכיון שיש דבר
 אחר המתירם, יש בהם פיגול. דברי רבי מאיר.
 אמרו לו חכמים לרבי מאיר, והלא אדם מביא זבחו היום, ונסכיו
 אפילו עד עשרה ימים אחר כך, ואם כן הם קרבן בפני עצמם, ואינם
 ניתרים על ידי דם הזבח.
 אמר להו, אף אני לא אמרתי שיתפגלו הנסכים אלא רק בנסכים
 הבאין עם הזבח, שאף על פי שאין חיוב להביאם עם הזבח, אך
 כשבאו עם הזבח הרי הם קרבן אחד, ודם הזבח מתירין ליקרב, ולכן
 אם פיגל בהם הרי הם מפוגלים.
 אמרו לו, אף כשהביא את הנסכים עם הזבח, הרי אם נפסל הזבח
 אפשר לשנותו (את הנסכים) לזבח אחר מאותו המין, ומוכח
 שעדיין נחשבים הם לקרבן בפני עצמו ואין דם הזבח מתירם, ואם כן
 אי אפשר לפגל בהם.
 הגמרא מבארת שלרבי מאיר אי אפשר לשנותם לזבח אחר: אמר
 רבא, קפבר רבי מאיר, שנסכים הויקבעו בשחיטה, כלומר, נקבעו
 בשחיטת הקרבן שהובאו עמו להיות נסכיו, בלחמי תודה, שדרשו
 (לקמן עה) את הפסוק (ויקרא יא) 'על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח'